

Dags att ta ansvar

Vem ska styra vårdsutan, och vilken vård är värd att styra? Sveriges yngre läkares förening, Sylf, sjösätter ett »ansvarsprojekt«, en satsning för att skapa framtidens vård.

Svensk hälso- och sjukvård måste erbjuda patienterna en säker, evidensbaserad och kostnads-effektiv vård. För att nå dit ställs allt högre krav på medicinsk kompetens, skickligt ledarskap och chefskap samt en dynamisk organisation där ny kunskap snabbt införlivas i verksamheten. Vi läkare måste ta ansvar för dagens och framtidens patienter genom att i större utsträckning delta i utformande och ledning av hälso- och sjukvården. Sveriges yngre läkares förbund, Sylf, lanserar därför projektet »Ansvar«, en satsning för att skapa framtidens vård.

För att möta framtidens utmaningar krävs att förutsättningarna för läkare förändras. Vården måste bli en mer attraktiv arbetsplats och erbjuda rum för läkare att utvecklas som kliniker, forskare, ledare och chefer! Vidare får dagens produktionskrav inte bli ett hot mot kontinuerlig fortbildning och medicinsk forskning. Mot bakgrund av detta presenterar Sylf ett antal åtgärdsförslag, som vi menar krävs för att utveckla läkarrollen. Vi yngre läkare vill ta vår del av ansvaret för framtidens hälso- och sjukvård.

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar. Cirka 40 procent av samtliga chefer inom kommuner och landsting väntas gå i pension inom tio år. Samtidigt visar studier att allt färre läkare uppger sig ha någon typ av verksamhets-

ansvar. Mellan åren 1992 och 2010 sjönk andelen från 12 till 4 procent [1].

I Sylf:s ST-enkät 2009 framgår att intresset för att bli chef sjunker och att det är lägre bland ST-läkare än läkarstudenter. Detta är olyckligt, då läkares medverkan i styrningen av sjukvården kommer patienterna till gagn. Denna uppfattning stöds bland annat av en amerikansk studie som visar ett samband mellan hög rankning av sjukhus och läkare som sjukhusdirektörer [2].

Sylf föreslår därför att

- krav ställs på att vårdgivare i sina verksamhetsplaner konkretiserar hur läkares ledarskap ska utvecklas
- det tillsätts minst en underläkare till varje ledningsgrupp
- ledarskaps-ST-program utvecklas i minst 7 av 10 landsting
- fördjupningsmöjlighet inom ledarskap och chefskap för AT-läkare utvecklas i minst 5 av 10 landsting.

Modern hälso- och sjukvård kräver kontinuerligt utvecklingsarbete. Ny kunskap måste granskas kritiskt och vi måste hitta mer effektiva vägar för implementering; forskning ska leda till patientnytta, så snabbt som möjligt. Läkare ges alltför sällan möjlighet att delta i forsknings- och utvecklingsarbete. Ett vetenskapligt förhållningssätt i hälso- och sjukvården kräver dessutom kompetenta lärare. Vidare ser Sylf ett behov av ökad flexibilitet i synen på läkares anställning och arbetsform, för att främja bred kompetensutveckling. Genom individuella lösningar kan vården ge läkare goda möjligheter att utvecklas inom exempelvis forskning eller pedagogik.

Sylf föreslår därför att

- utbildningsplaner upprättas för samtliga läkare
- läkare i betydligt större utsträckning än i dag bereds tid att delta i kliniskt utvecklingsarbete
- det ställs krav på att handledare för ST-läkares vetenskapliga arbete ska vara disputerade
- det inrättas ett ökat antal forskar-ST-tjänster i samtliga landsting
- moderna arbetsformer som möjliggör ökad flexibilitet för läkares arbete införs
- kvaliteten på läkares utbildning kontinuerligt utvärderas och förbättras.

Foto: Colourbox

Sylf sjösätter ett »ansvarsprojekt« där de bland annat ska diskutera vem som kan och vill styra vårdsutan.

Debatten handlar ofta om vem som ska leda vården. Vi vill lyfta blicken och i större utsträckning fråga oss vilken vård vi vill arbeta i. Hur bidrar läkarprofessionen bäst till att skapa hälsa och förhindra sjukdom? Sylf:s förslag syftar till att förbättra dagens sjukvårdsorganisation och bidra till den långsiktiga utvecklingen av svensk hälso- och sjukvård.

För att bli en duktig ledare eller skicklig forskare krävs inte bara en stor individuell insats utan även karriärvägar som stimulerar och motiverar utvecklingen. Det krävs också tid. Liksom det är självklart att det tar lång tid att bli en duktig kliniker, krävs att tid avsätts för de individer som vill utveckla annat än klinisk kompetens i sin läkargärning.

Sylf kommer under det närmaste året att arbeta med projektet »Ansvar« för att föra ut dessa förslag på såväl nationell som lokal nivå och visa att vi läkare är redo att ta ansvar. Sylf erbjuder även stöd och aktivt samarbete med arbetsgivare och organisationer som vill genomföra förslagen.

Med förbättrade förutsättningar kan dagens och morgondagens läkare tillsammans bidra till att skapa den bästa vården för dagens och morgondagens patienter. Arbetet med projektet kan följas på <<http://www.sylf.se>>.

■ **Potentiella bindningar eller jävsförhållanden:** Inga uppgivna.

REFERENSER

1. Bejerot E, Aronsson G, Hasselblad H, et al. Enkätstudie av svenska läkares arbetsmiljö 1992 och 2010. Läkarkåren en profession med allt mindre stöd och inflytande. Läkartidningen. 2011;108(50):2652-6.
2. Goodall AH. Physician-leaders and hospital performance: Is there an association? Soc Sci Med. 2011;73(4):535-9.

EMMA SPAK
ordförande

ADINA WELANDER
andre vice ordförande;
båda Sylf (Sveriges yngre läkares förening)